

جریدہ علمیہ

مشیخت جلید اسلامیک جریده رسمیه سیدر
محرم الحرام ۱۳۳۸

عدد ۴۹

آیدہ بر نشر اول نور

بشقی سنہ

علم كلام ۱*

— ادله شرعيه —

ادله ، دليلك جمعيدر . دليل : مايمكن التوصل بصحيح النظر الى مطلوب خبري ، يعني نظر صحيح ايله مطلوب خبري به توصل ممكن اولان شيدر .
صحيح نظر ، بر فكر تام ديمكدر . يعني ذهني اويناده رق ملاحظه و محاكمه ايله وقوع-
بولان تدقيق نتيجه سنده مقصده وصولدر .

ادله ده يا عقليه ويا نقليه و شرعيه اولور . ادله عقليه مثلاً : « صانع عالم واردر » قضيه سي
بر دعوا در . « عالم » ده وجود باري نك دليلدر . زيرا شو كورد يكمن ترتيبات انيقه
و تنسيقات رشيقه بي تدقيق و نظريمزي تحديق ايدرسهك صانع عالمك وجودينه و اصل اولورز .
كذلك « عالم حادثدر » قضيه سي بر دعوا در . بونك دليلي ده عالمك تغيريدر . هر متغير
ايسه حادثدر . ايشته شو ايكي مقدمه ، دليلدر . بو دليله بر فكر صحيح ايله باقارسه ق
مطلوب ثابت اولور كه اوده عالمك حادث اولميسدر .

ادله نقليه ده مثلاً : « ان الله يأمر بالعدل » و « ولا تعبدوا » آيت جليله لري كهي در .
بو قول شريف لر تأمل ايديليرسه برنجيسي « عدل و اجبردر » ايكنجيسي « اعتدا و تجاوز
حرامدر » قضيه لريني اثبات ايله مطلوبه توصل اولور . ايشته بو آيات كريمه ده برر
دليلدر .

ادله شرعيه : درتدر . كتاب ، سنت ، اجماع ، قياس در . بونلردن كتاب ايله سنت
اصل در . اجماع ايله قياسك ده كتاب ايله سنه استناد لري لازمدر .
كتاب ايله سنتدن هر بری دلالت و ثبوت لريك قطعيت و ظني لري اعتباريله درت قسمدر .
برنجيسي : قطعي الدلالة و الثبوت « در . محكم و مفسر اولان آيتلر ، مفهومي قطعي
اولان احاديث متواتره كهي .

بونكله فرض قطعي و حرام قطعي اولان احكام دينيه ثابت اولور . اعتقاد اسلامي بي
مستقل اثبات ايدمك و شايد اعتماد اوله جق دليل ، آنجق بو دليلدر .
ايكنجيسي : ظني الدلالة قطعي الثبوت « در . محمل و مؤول اولان آيات كريمه كهي .

اوچنجیسی: قطعی الدلالة ظنی الثبوت» در مفهومى قطعی اولان خبر آحاد کبی .
یونلرله ده واجب و کراهت تحریمی ايله مکروه اولان احکام ثابت اولور.
دردنجیسی: ظنی الدلالة والثبوت» در . مجمل ومؤل اولان خبر آحاد کبی . بونکله ده
سنت ومستحب و کراهت تنزیهیه کبی احکام سائر ثابت اولور
فقط متکلمینک مطالبی مطالب یقینیه اولدیغندن دلیلک مطلوبه ایصالده حصول یقین
شرطدر . بناءً علیه ظنی اولان امارات ، دلیلدن معدود دکلدر .
اما مطالب فقهیه ایسه عملی در . عملده ایسه حصول یقین ، شرط دکلدر . بناءً علیه
ادلنک اقسام اربعه سیله ده عندالفقهاء استدلال ، صحیحدر .
شواهد اربعه مذکورنک حجت ودلیل اولسی ، ارباب اجتهاد اولان علمای اعلام
حضراتی حقه در .
اما اجتهاد درجه سینه واصل اوله میان کیمسه لره و آحاد ناسه مقلد دینورکه آنلرک
دلیللری - اعماله متعلق اولان شیلرده - تابع اولدقلری مجتهدک قولیدر . بناءً علیه
(دلیل المقلد قول المجتهد) دینمشدر .
کتاب : فخر رسالت افندمره نازل و آندن بزه بالتواتر والشهرة منتقل اولان قرآن
عظیم الشاندر . شرع شریفده اصل الاصولدر . دیگر اصللرک حجت اولسی هپ آنکله ثابتدر .
سنت : حدیث شریف دیمکدرکه پیغمبر ذی شانمک قولى ، فعلی ، تقریری در .
حدیث قولى ، پیغمبر افندمرک مبارک لسانندن صادر اولان سوزلردر .
حدیث فعلی ، صاحب شریعت افندمرک بالذات ایشلدیکی شیلردر .
حدیث تقریری ، بشقه سی طرفندن برایشک یاپیلدی پیغمبر افندمرک مشهودی اولدیغی
حالده منع ونهی بیورلما مسیدر .
اجماع امت : امت محمد علیه السلامدن برعصرده کلن مجتهدلرک بر حکم شرعی اوزره
اتفاقلریدر .

۱ قیاس : حکم شرعیسی معلوم اولان بر حادثیه حادثیه غیر معلومه یی تشبیه ايله بر حکم
ویرمکدر . یا خود احد امرینک علتک مثلی امر تانیده بولنقله حکمنک مثلی آنده دخی
اظهار ایتمکدر . بواصلردن برنجیسنه : (اصل) ویا (مقیس علیه) ویا (مشبهه) ایکنجیسنه :

(فرع) ویا (مقیس) ویا (مشبه) . اوعلتهده (عله مشترکه) . ویا (وصف مشترک) ، او حکمه دخی (حکم معدی) یاخود یانکز (معدی) دینور .

فقط (قیاس) مثبت دکل مظهر در . یعنی برحکم جدیدی اثبات ایتوب بلکه دلیلی خفی اولان برحکمی اظهار ایدر .

حکم واحده ادله متعددک جمعی جائز ایسهده هربری حجت . مستقله اولیوب یکدیگری تأکید ایدر .

اشبو ادله اربعهدهن ماعدا احکام شرعیه یی استخراج باینده انبیاء سالفه نک شریعتلری ، تحری ، عرف و عادت ، تعامل کبی دلیللر وار ایسهده فقط بونلر ادله اربعهدهن برینه منتهی اولغله بشقهجه بر دلیل عد اولمازلر . تفصیلی اصول فقهدره در .

(شرعی) شرعه منسوب دیمکدر . (شرع) لغتیه بیان و اظهار معنانه در . قرآن کریمده (شرع لکم من الدین ماوصی به نوحا) بیورلمشدر . (شرع) اصطلاحده جناب حقک عبادینه وضع و تعیین بویوردینی دین در . (شریعت) دخی دینورکه اصلده جاده بول معنانه در . جاده بوله سلوک ایدن ذات ، منزل مقصوده واصل اوله جنی کبی احکام شریعتیه اتباع ایدنلر دخی شامایوب سرمزل فلاح ونجاته واصل اوله حققرندن شریعت جادهیه تشبیه اوله رقی بواسم ایله تسمیه ایدلدی .

دین لغتیه : اطاعت و اتقیاد معنانه در . اصطلاحده : وضع انهی سائق لذوی العقول باختیارهم الحمود الی ماهو خیر بالذات) ایله تعریف اولنور . یعنی ارباب عقولی کندی اختیار مجود و حسن رضالریله بالذات خیرلی اولان شیئه سوق وسعادت دیویه و اخرویه لرینه ایصال ایدن بروضع و قانون الهی در .

دین ، توحید خلاق و مکارم اخلاقدن عبارت اولوب کالات بشریه آنکله حصوله کلیر . چونکه بوقانونک محتوی اولدینی احکام وقواعد ، طبایع اشیایه موافق و خبر و یردیکی حقایق ، نفس الامر مه مطابق در .

نوع انسان امر معاشنی استحصال و امر معادنی استحضاو ایچون برلریله اجتماع و اتفاهه محتاجدر . اجتماع دخی بینلرنده تمنع و تعاون حاصل اوله حق شکلده اولیق لازمدر . تمنع و تدافع طریقله مال و ملکلرینی محافظه ایدرلر . تعاون و تناصر طریقله ده مالک اولدقلری شیرلی الده ایدرلر . ایسته انسانلرک بوهیئت اوزره اجتماعلرینه (ملت) دینور .

میهنیه ایصال ایدن طریق ده دین ، شریعت ، سنت ، و منهاج نامرله یاد اولنور . و دین ، ملت ، شریعت بر معناده قوللانیلور .

شو ذکر ایتدی کمز ادله اربعه ایله ثابت اولان احکام شرعیه دخی یافرض ویا حرام ، واجب ویا کراهت تحریمیه ، سنت و مستحب ویا کراهت تنزیهیه ویا مباحدرکه افعال مکلفین یونلردن خالی دکلدر .

— افعال مکلفین —

افعال مکلفین دخی : اعتقادیات ، عبادات ، معاملات ، عقوبات ، کفارات کی اقسامه تقسیم اولنور .

اعتقادیات : آمنت بالله و ملائکته و کتبه و رساله و الیوم الآخر و بالقدر خیر و شره من الله تعالی و البعث بعد الموت (مضمون شریفه یعنی جناب حق ، ملکوتیه ، کتابرینه ، پیغمبرلرینه و یوم آخرته و قضا و قدر ، خیر و شر جمله سی جناب حق دن اولدیغنه و بعد الموت تدیریه چکنه ایمان و اعتقاد الملکدر .

عبادات : صلات ، صوم ، حج ، زکات کی ایفاسی لازم کلان شیلردر .

معاملات : معاوضات ، مناکحات ، مخاصمات ، امانات ، ترکات در .

عقوبات : حد زنا ، حد قذف ، حد سرقت کی حدود شرعیه در .

کفارات : کفارت یمین ، کفارت صوم ، کفارت ظهار ، کفارت جنایت حج کی

قسملره تقسیم ایدلش و جمله سی کتب فقهیه ده بر تفصیل بیان اولنمشدر .

ادله سمیعیه نک احوال مجعوله سندن مستفاد اولدیغی اوزره اوقات خمسده نماز قیلمق رمضانده اوروج طوتمق کی فرض ، شراب ایچمک و زنا ایتمک کی حرام ، دلیل قطعی ایله ثابیت اولدقلرندن انکاری موجب کفر در . فرضی بیلوب ایشلمک و حرامی ترک ایلک بیاعت ثواب و عکسی دخی داعی عقابدر .

واجب و مکروه دلیل ظنی ایله ثابت اولدقلری ایچون انکارلری هر نه قدر موجب کفر دکلسه ده واجبی ایشلمک و مکروهی ترک ایلک دنیساده مندرج و ثنایه آخرتده ثوابه استحقاقه باعث و عکسی دخی عکسنی داعیدر . جمله سی استخفاف دخی موجب کفر در . دارالحکمة الاسلامیه اعضاسند

عربکیرلی

حسین عری